

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Lezing minister Sorgdrager

Sorgdrager, W.

Citation

Sorgdrager, W. (1998). Lezing minister Sorgdrager. *Bestuurskundige Berichten*, 13(1), 33-39.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234119>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234119>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

geniet. Ik studeerde af bij de al eerder genoemde prof. Bekke.

Toen ik afstudeerde was er in Nijmegen net een AiO (Assistent in Opleiding) vertrokken die zijn tanden had stuk gebeten op een onderzoek naar bezuinigingen en beleidsbeëindiging. Hij kon er geen chocola van maken. Maar ze wilden wel een nieuwe AiO. Toen heb ik maar naar die plaats gesolliciteerd en wonder boven wonder werd ik aangenomen. Zoals inmiddels wel bekend: de promotor zou ook weer Bekke heten, maar nu gewoon Hans. Vol goede moed begon ik aan dat project van vier jaar. Na twee jaar en na heel veel theorieën te hebben doorgespit gebeurden er twee belangrijke dingen. In de eerste plaats vertrok Bekke naar de Rijksuniversiteit van Leiden (ergens in het westen van het land, achter Utrecht). In de tweede plaats vond ik dat de theorieën waar bestuurskundigen, bij het verkrijgen van inzicht van het functioneren van het (openbaar be)sturen, gebruik van maakten (en nog steeds maken) wel erg eenzijdig. Ik vond het eigenlijk vreemd dat daar geen overkoepelende theorie (zeg maar 'grand theory') voor bestond, of een theorie die de verschillende locussen en focussen, met elkaar verbond. Ik ging op zoek naar een dergelijke theorie, maar die waren er niet of nauwelijks. Totdat ik op het werk van de Engels sociaal-filosoof Anthony Giddens stuitte. Daarin, en met name diens 'structuratietheorie', zag ik wel wat mogelijkheden voor een interdisciplinaire bestuurskunde. Maar dat betekende wel het omgooien en uitbreiden van de probleemstelling en dat betekende ook inlezen op een moeilijk onderwerp! Kon dat wel? Ja, dat kon. Dat inlezen en studeren duurde een hele tijd. Mijn contract in Nijmegen liep bijna af. Gelukkig kwam op een dag, zo rond pasen, Bekke weer eens langs in Nijmegen. Hij vroeg mij of ik over een week in Leiden wou komen werken. Ik had daar wel oren naar, maar binnen een week ... Enfin, drie maanden later (september 1992) zat ik in Leiden.

De studie van het werk van Giddens en het empirische gedeelte van mijn onderzoek was inmiddels afgerond. Het enige dat nog moest gebeuren was alles opschrijven. Om een erg lang verhaal kort te maken: uiteindelijk zou dat schrijfproces vijf jaar duren. Eén van de redenen (ja er zijn er meer, maar die vertrouw ik niet aan dit papier toe) dat het nog zo lang duurde is dat het contract in Leiden een docentencontract is, en dat onderwijs nu eenmaal veel tijd kost; zeker wanneer je van de vijf jaar er vier een voor jezelf nieuwe cursus mag opzetten. Maar goed: het proefschrift ligt er, de uitnodigingen zijn de deur uit, de uitgever is betaald, en het is nu nog 17 nachtjes slapen. Laat dan de post-promotiedip maar komen!

Theo Jochoms

Werkzaam bij de vakgroep Bestuurskunde in Leiden

Lezing minister Sorgdrager

Op dinsdag 30 september jl. gaf onze minister van Justitie, mr. W. Sorgdrager, een lezing voor de B.I.L. over de criminaliteit in Nederland. Hieronder volgt wat mevrouw Sorgdrager toen verteld heeft.

"Geachte aanwezigen, ik sta hier met veel plezier, voor een gezelschap dat neem ik dan maar aan voornamelijk uit bestuurskundigen of aankomend bestuurskundigen bestaat en ik ben ook zeer vereerd dat u in zo grote getale bent gekomen om hier te praten inderdaad over een onderwerp, wat ons allen nu zeer bezighoudt en ook in de toekomst misschien nog wel meer zal gaan bezighouden. Het is ook wel geruststellend om te zien dat ondanks de huidige korte studieduur en het bindend studieadvies wat hier kennelijk wordt uitgebracht, u toch de tijd heeft kunnen vrijmaken om hier te komen. Er zijn mensen die zich wat schamper uitlaten over de opleiding of over degene die de opleiding bestuurskunde volgen en in bundel die eens aan de heer Andries is aangeboden, zei een kamerlid in die bundel het volgende: "onlangs kwam ik na een gastcollege, dat ik aan de Erasmusuniversiteit gaf in gesprek met een van de aanwezige studenten, hij bleek bestuurskunde te studeren. Die opleiding is zo algemeen en dusdanig oppervlakkig dat hij nooit echt greep op de ontwikkelingen in het bedrijfsleven kan krijgen, maar hij wist wel precies wat hij wilde worden, manager, meneer". Tot zover dat citaat en voor zover als ik het kan beoordelen missen zowel het kamerlid als de student de feiten waar het bij uw studie om gaat. Als je iets over het bedrijfsleven wilt weten, kun je denk ik beter bedrijfskunde gaan studeren en management is naar mijn opvatting een wat te enge omschrijving van wat het openbaar bestuur inhoudt en wat leiding

geven in het openbaar bestuur inhoudt. Het netwerk van overheidsinstellingen is immers niet gewoon b.v. Nederland, al wordt dat gemakshalve weleens keer zo genoemd, de overheid heeft immers taken die buiten het bereik van het bedrijfsleven vallen en die ook wezenlijk anders zijn, zie het onderwerp van vanavond.

De commissie die deze avond organiseerde heeft me enkele thema's aan de hand gedaan, waarover ik het eventueel met u zou kunnen hebben, maar ook werd mij de vrijheid geboden en die heb ik ook maar genomen om iets naar eigen keuze te bespreken. Een van die onderwerpen die uw belangstelling hebben is criminaliteit onder allochtone jongeren. Ik heb dat als uitgangspunt genomen, maar ik heb dan wel de vrijheid genomen om dat onderwerp in een breder verband te trekken, opdat het daar ook zijn plaats krijgt, ik stip het dus aan, ik stel het aan de orde en ik wil graag straks in een vraag- en antwoordspel daar dan ook wel wat dieper op in gaan, zodat ik dan kan zien, wat er bij u over leeft. Ik wil iets vertellen over criminaliteit in het algemeen, over beelden hiervan bij de burger en de rol die de wetenschap speelt in de ontwikkeling van beleid en ik zal proberen te laten zien dat gestructureerde gegevensverzameling inzichten kan opleveren, die leiden tot bijstelling en zelfs ontkrachting van algemene en soms wijd verbreide, maar ongefundeerde opvattingen.

Een van de primaire taken van het openbaar bestuur is het handhaven van de rechtsorde, hierin komt tot

uitdrukking dat bestuurskunde en recht zeer nauw met elkaar verweven zijn. In de eerste plaats kan gesteld worden dat recht en regelgeving instrumenten zijn van het openbaar bestuur, instrumenten om iets te bereiken wat men voor ogen heeft, daarnaast is het openbaar bestuur zelf ook gebonden aan regels, aan recht, aan procedures, aan bestuurlijke systemen die hangen als het ware in een geraamte van rechtsregels. In de bestudering van rechtssystemen is de professor Schuit weleens een keer vergeleken met de bestudering van taal. Zoals taal te verdelen is in regels; de syntaxis, betekenissen, de semantiek en het gebruik van woorden in de dagelijkse praktijk, de pragmatiek, zo is ook in feite de bestudering van het rechtssysteem in te delen. In de rechtswetenschap kan allereerst gekeken worden naar het systeem op zichzelf, daarnaast kan de betekenis van regels worden bestudeert en tenslotte kan gekeken worden welke effecten die regels hebben voor het handelen. Dat laatste is wat Schuit de rechtssociologie noemt, met andere woorden, kort en krachtig, waarom is er een regel, wat is die regel, en wat komt er in de praktijk van terecht.

De opkomst van de aandacht voor recht in de praktijk is een ontwikkeling die niet op zichzelf staat, het loopt ongeveer parallel met de groeiende aandacht in bestuurskundig onderzoek voor de uitvoering, de implementatie van beleid. Die ontwikkeling was overigens wel hard nodig, want men heeft lang gedacht dat je dingen in de samenleving kunt regelen door een wet te maken, die op papier te zetten en verder zich niet te bemoeien met die effecten van die regels. Tegenwoordig hebben we daar wel wat meer oog voor en zien wij bijvoorbeeld tot onze ontsteltenis dat de verschillende functies die aan wetten worden toe bedacht niet altijd worden waargemaakt. Bijvoorbeeld: gevangenisstraf dient om de rechtsorde te herstellen, door repressief wordt de dader voor korter of voor langere tijd buiten het

maatschappelijk verkeer gehouden, hij wordt opgesloten. Daarnaast heeft gevangenisstraf een preventieve werking en die preventieve werking valt in twee onderdelen uiteen; specifieke preventie en generale preventie. Specifieke gaat over de dader, want door het ondervinden van zijn straf wordt hij geacht zich in het vervolg wel twee keer te bedenken voor hij opnieuw strafbare feiten begaat. Generaal preventieve werking betreft alle leden van de samenleving, ze zouden dan zien welk ellendig lot je dan te wachten staat wanneer je je op het verkeerde pad begeeft en dat vooruitzicht zou je dan moeten weerhouden van crimineel gedrag. Wat die generale werking betreft blijkt uit onderzoek dat er een zekere samenhang is tussen pakkans, straf en het plegen van delicten. Een hoge pak kans en de zekerheid van een straf weerhouden potentiële daders in enige mate van het begaan van strafbare feiten. Maar tot mijn spijt moet ik hier wel erkennen dat die vermeende specifieke preventieve werking vrij gering is. Aan de hand van revutieve cijfers is te zien dat een groot gedeelte, ongeveer zeventig procent van de mensen die veroordeelt zijn zich voor de tweede keer schuldig maakten aan een misdrijf en van de mensen die tweemaal veroordeelt zijn ligt dat percentage nog hoger, zo ziet u, onderzoek heeft wel zin. In een van de pedanterie inrichtingen verzorgt een speciale gedetineerde het schuldenwerk. Soms ligt dat schuldenwerk stil, maar niet zo lang. Hoewel deze gedetineerde nooit is veroordeeld voor een hele lange straf, komt hij wel met de regelmaat van de klok terug en kan het werk dus goed worden afgemaakt, de andere kant is dat crimineel gedrag voor deze persoon helaas een soort van levensstijl is geworden waarmee hij eigenlijk niet meer kan breken. Het is veel moeilijker iemand terug te krijgen op het rechte pad, dan hem op het rechte pad te houden, blijkt dus. Degene die dreigen te vervallen tot crimineel gedrag moeten we daarom omringen met extra aandacht om

verder afglijden te voorkomen. Omdat we weten dat die gevangenisstraf geen wondermiddel is zoeken we dus naar andere middelen.

Wetenschap speelt in die zoektocht en in het ontwikkelen van beleid een heel belangrijke rol. Veronderstellingen zijn immers niet voldoende voor de onderbouwing van beleid, dat blijkt. Wetenschappelijke feiten bieden een betere basis, daarmee wil ik dus niet zeggen dat de wetenschap de ultieme waarheid in pacht heeft, want om tot feiten te komen hebben we waarneming nodig en een waarneming is altijd theorie gebonden. Een voorbeeld hiervan is het bekijken van foto's, dan heb ik het over waarnemingen. Als ik u een foto laat zien met een afbeelding daarop van een berg en ik vraag u wat u ziet dan zult u zeggen: 'een berg'. U geeft dat antwoord niet alleen omdat ooit weleens een echte berg heeft gezien, maar ook omdat u vertrouwd bent met het verschijnsel fotografie. U kent dus de betekenis van een fotografische afbeelding. Antropologen hebben een stam ontdekt die nog nooit een foto van wat ook hadden gezien en ze hebben de leden van die stam een foto voorgehouden waarop een berg stond die ze dagelijks in de werkelijkheid ook zagen en toch werd die afbeelding niet als een berg herkend, de foto was niks meer dan een glanzend stukje papier met een verschillende kleurvlakken erop en dat voorbeeld maakt duidelijk dat wat objectieve feiten lijken slechts gestructureerde gegevens zijn, maar die gestructureerde gegevens kunnen wel van grote waarden zijn in de ontwikkeling van beleid.

Op criminologisch gebied kunnen we niet voor alle waargenomen fenomenen een verklaring geven, maar het blijkt wel goed mogelijk om door gestructureerde gegevens verzameling opvattingen en veronderstellingen die onjuist zijn te ontcrachten. Ik wil met u wat valkuilen en misvattingen bekijken op het gebied van misdaad; welke verbreide misconcepties bestaan er en welk beeld biedt

criminologisch onderzoek ons dan. De eerste misvatting is wat je zou kunnen noemen de valkuil van het drama. Misdrijven en delicten worden in het nieuws vertekend weergegeven, nieuwsmakers pikken de meest dramatische gebeurtenissen eruit. Niet alleen het adagium goed nieuws is geen nieuws is hier van kracht, maar even zo geldt dat sensationeel nu eenmaal beter verkoopt dan normaal nieuws. Wat we zien op de televisie en wat we lezen in de kranten zijn vaak weinig voorkomende, extreem ernstige of heel bijzondere delicten, nu valt daar de media niet al te veel in te verwijten, want door juist het unieke karakter staan dat soort misdrijven natuurlijk in de publieke belangstelling, maar dat betekent dat voornamelijk een bepaald soort criminaliteit het nieuws haalt. Een uitzending over een doodgewone werkdag van een politieagent zou, denk ik, dodelijk saai zijn. Het werk is meestal niet een aaneenschakeling van achtervolgingen, arrestaties en schietpartijen en dergelijke. Dat betekent dat er een beeld wordt geschapen van criminaliteit wat in feite niet overeenkomt met de werkelijkheid, toch wordt dat wat vaak vergeten, verwarring kan ook het gevolg zijn. Neem bijvoorbeeld de normale fietsdiefstallen, Nederland is het land van fietsers, het aantal rijwielen dat gestolen wordt is gigantisch, in het bijzonder in studentensteden, ook in Leiden natuurlijk is het geen onbekend fenomeen.

De politie kan daar niet al te veel aan doen, bij ieder fietsenrek een agent zou te gek worden en dan niet te vergeten de buiten de rekken geplaatste fietsen. Het hoge aantal fietsen diefstallen haalt het gemiddelde ophelderingspercentage omlaag. Bij de bekendmaking dat maar veertien procent van de strafzaken die in het wetboek van strafrecht zijn genoemd worden opgelost gaat de gedachte van het publiek niet primair uit naar lichtere vormen van criminaliteit zoals fietsendiefstal, het beeld dat opspringt is een beeld van ernstige delicten dat niet

wordt opgespoord. Maar als je nou feitelijk kijkt naar de opsporingscijfers bij zware misdrijven dan ligt ophelderingspercentage veel hoger dan het gemiddelde, namelijk zo rond het zestig procent. Om het dramatische beeld van criminaliteit te nuanceren is het dus nodig om te kijken naar normale reguliere misdrijven en delicten en dat kan aan de hand van officiële aangiften, van slachtofferenquêtes en van zogenaamde zelfreportstudies onder daders, daar kom ik zo dadelijk nog wel even op terug.

Een andere misvatting die door onderzoek ontkracht kan worden is die van de ingenieuze misdadiger. De moordenaar van Versace voldeed aan het integrerende beeld van een gevoelloze, calculerende en intelligente misdadiger en dat beeld werd ook breed uitgemeten in de Amerikaanse media. Maar zit de gevangenis vol met dit type daders. Ik weet niet of er onder u mensen zijn die weleens een gevangenis bezocht hebben en zo ja dan zal je een indruk gekregen hebben van de gedetineerden. Van stoere boeven en geslepen misdadigers is dan meestal geen sprake. Verschillende gevangenisonderzoekers zoals Hijder en Kelk hebben een waslijst van kenmerken gemaakt die geldt voor een groot gedeelte van onze gedetineerden. Een korte opsomming: de Nederlandse gevangenis worden bevolkt door mannen, grotendeels tussen de twintig en dertig jaar, ze zijn meestal afkomstig uit sociaal zwakke bevolkingsgroepen en in veel gevallen opgegroeid in onvolledige gezinnen, ze hebben vaak niet of nauwelijks oplosbare problemen met personen en instanties uit hun leefomgeving. Een groot gedeelte is drugsgebruiker, hun verbaal en schriftelijk uitdrukingsvermogen is relatief gering, hetgeen meestal voortvloeit uit hun laag scholingsniveau. Verder blijkt dat ze moeite te hebben om uitingen van andere te begrijpen, worden teleurstellingen niet goed verwerkt en is er weinig vertrouwen in afspraken. Er is weinig ervaring in het werkelijk oplossen van

conflicten en tenslotte hebben gedetineerden weinig vertrouwen in de toekomst en zien ze zelfs bijna geen mogelijkheden om zelf iets aan hun situatie te doen. Natuurlijk zijn er gedetineerden die aan geen van deze kenmerken voldoen, maar ze vormen werkelijk de minderheid. Uit verhalen van gedetineerden zelf over het door hen gepleegde delict komt alles behalve een beeld naar voren van in ingenieuze, weloverwogen te werk gaande inbrekers/overvallers. Er is meestal nauwelijks nagedacht. Gebeurtenissen worden niet of zelden door het toeval bepaald en uit de procesverbalen druipt meestal de alcohol. Het geheel maakt dus toch een sukkelige indruk en ik zeg dat niet om een meelijwekkend beeld te schetsen, maar het zal duidelijk zijn dat er weinig gedetineerden zijn die op een soepele manier succes binnen de perken van de wet kunnen behalen en ook buiten die perken zijn ze niet werkelijk succesvol anders zaten ze niet in de gevangenis.

De kennis over de samenstelling van de gedetineerdenpopulatie heeft een enorm effect gehad op datgene wat we met gedetineerden doen ter re-socialisatie. Een gedetineerde leren lassen is niet voldoende om hem na beëindiging van zijn straf op het rechte pad te houden, leren met geld om te gaan, leren afspraken na te komen, afblijven van de drugs en meer van dergelijke vaardigheden zijn minstens zo belangrijk. Door meer kennis van de aard van de populatie zijn programma's opgezet die inderdaad effect sorteren en dat heeft mede ertoe geleid dat in de nieuwe penitentiaire beginselen wet, die waarschijnlijk per een januari 1998 in werking treedt, ruimte word geboden voor zogeheten penitentiaire programma's. Dat zijn programma's die de bedoeling hebben gedetineerden op een andere manier in de samenleving terug te laten komen dan de omstandigheden waarin ze verkeerden toen ze in de gevangenis kwamen."

Een juister beeld van de dader kan ook effecten

hebben voor preventieve maatregelen tegen criminaliteit. Hoe stelt u zich een inbreker voor? Een lenig type, gekleed in het zwart, dat in de holst van de nacht huizen in en uitsluit? Een dramatisch beeld dat zich leent voor spannende films. Maar dat stookt helemaal niet met de inbraak van alledag. Cromwell, Olson en Avery hebben d.m.v. etnografisch onderzoek laten zien hoe het wel zit: er blijken in hun onderzoek nagenoeg geen inbrekers te zijn die een inbraak begaan als ze weten dat er iemand binnen is; inbrekers verkennen de buurt of ze kennen de buurt omdat ze er zelf wonen, maken een inschatting van de risico's en mogelijkheden en doen vervolgens hun werk. Als er iemand aanwezig is of als het huis moeilijk toegankelijk is, dan is het doelwit op zich minder aantrekkelijk. Tegen inbraak kan dus weldegelijk iets gedaan worden, namelijk thuis zijn of doen alsof je thuis bent of inbraakpreventie door bijvoorbeeld beter hang- en sluitwerk aan te brengen en dat werkt echt; dat kan ik uit eigen ervaring vertellen.

Dan de valkuil van de leeftijd. Daders en slachtoffers zijn meestal jonger dan we denken. Het juiste idee van de leeftijd van slachtoffers heeft een opmerkelijk effect op de gevoelens van onveiligheid in ons land. Van personen in de leeftijd van 15 tot 24 jaar, is ongeveer de helft slachtoffer geworden van een of andere vorm van veelkomende criminaliteit. Dat risico is ruim drie keer zo groot als dat van personen van 65 jaar en ouder. Overigens moet daar wel bij worden opgemerkt dat dat lage risico van ouderen deels door hen zelf veroorzaakt wordt, doordat zij zich namelijk uit gevoelens van onveiligheid zich weinig alleen of laat op straat begeven. Voor daders geldt eveneens dat ze voornamelijk jong zijn. De onderzoekers Kersten en mevrouw Junker-Tass hebben aan de hand van schuldigverklaringen laten zien wat het aantal daders is per 100.000 in de verschillende leeftijdsgroepen. Voor zowel

geweldd misdrijven, vermogensmisdrijven en verstoring van de openbare orde is er een scherpe piek te zien in de leeftijdscategorie 18 en 19 jarigen. Zo werden in 1990 7 van de 1000 18 en 19jarigen schuldig bevonden van een vermogensdelict. In bijvoorbeeld de categorie van 35 tot 39jarigen waren dit er maar twee per 100.000. Dat betekent dus dat beleid in hoofdzaak gericht moet zijn op jeugdigen. Nu de officiële cijfers: ik noemde net al dat om de valkuil van het dramatische beeld van criminaliteit te omzeilen gebruikt gemaakt kan worden van officiële statistieken, maar ook daar kleven nadelen aan. Helaas, dames en heren, er blijven werkelijk weinig zekerheden over.

Vroeger werd in criminologisch onderzoek meestal gebruik gemaakt van officiële cijfers; misdaad was datgeen dat door politie en justitie was vastgelegd, maar niet alle delicten werden geregistreerd door de politie. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Ten eerste omdat ze niet worden opgemerkt en dat geldt vooral voor slachtofferloze delicten zoals het overtreden van de maximumsnelheid. Het kan ook zijn dat er wel schade wordt aangericht of dat er wel slachtoffers zijn, maar dat de betrokken instantie of persoon geen aangifte doen. Bedrijven zetten hun goede naam op het spel als aan het licht komt dat computerkrakers hen voor tonnen hebben opgelicht. Op kleine schaal valt te denken aan geweld in huiselijke kring. Het blijkt dat het heel wat vergt van een vrouw die door haar man mishandelt wordt om naar de politie te stappen en aangifte te doen. Dus niet alle misdrijven en delicten komen bij de politie terecht. Delicten die daar wel terecht komen, worden lang niet allemaal opgehelderd. Van de zaken die wel worden opgehelderd, wordt niet alles vervolgd. Tenslotte leiden niet alle vervolgingen tot straflegging en worden evenmin alle strafopleggingen uiteindelijk ook uitgevoerd. Als we de officiële cijfers dan als uitgangspunt nemen, ontstaat er dus een volstrekt

vertekend beeld van de criminaliteit die zich op straat afspeelt.

Er is ook het effect dat meer vertrouwen in de politie kan leiden tot een grotere aangiftebereidheid en daardoor lijkt het of de criminaliteit is toegenomen.

Je moet dus op een andere manier er achter zien te komen wat er feitelijk aan de hand is. Dat doe je door middel van zgn. slachtofferenquêtes. Dan gaat het niet om onderzoeken onder alleen slachtoffers, maar om onderzoek onder een representatief gedeelte van de bevolking waar een onderzoeker uitspraken over wil doen. De informatie die onder andere uit slachtoffersenquêtes naar voren is gekomen, heeft er mede toe geleid dat de afgelopen jaren slachtoffers een belangrijkere rol zijn gaan spelen in het strafproces. Nog een andere manier om inzicht te krijgen in de ware omvang van criminaliteit, is het gebruiken van zelfreportstudies. Net als bij slachtofferenquêtes, wordt hier een gedeelte van de bevolking ondervraagd naar datgene waar de onderzoeker uitspraken over wil doen. Deze zelfreportstudies kennen zelf ook weer specifieke problemen. In de eerste plaats is het moeilijk om na te gaan of respondenten eerlijk en open willen zijn over het gedrag dat door de samenleving wordt afgekeurd. De laatste valkuil die ik wil noemen en zo kom ik dan bij het onderwerp dat ook is aangekondigd, is de valkuil van de nationaliteit van de dader. Als gekeken wordt naar criminaliteitscijfers dan valt een aspect in het bijzonder op, namelijk de kwetsbare positie van allochtonen. Allochtonen zijn oververtegenwoordigd in de strafrechtketen, zowel als de dader maar ook als slachtoffer. Criminaliteit van etnische groepen is sinds enkele jaren een hot-item en daarmee bedoel ik niet dat het verschijnsel zich pas enige jaren voordoet, maar dat er pas sinds kort over gesproken kan worden. In de jaren '70 en '80 was het politiek correct om er niet over te spreken of om er intensief onderzoek naar te doen. Inmiddels is dat taboe rond

het relatief grote aandeel van allochtone groepen in de criminaliteit doorbroken. We moeten echter wel oppassen om, nu het onderwerp bespreekbaar is geworden niet door te slaan naar de andere kant. Tegenwoordig heeft iedereen het over criminaliteit onder allochtone groepen en voor je het weet, ben je deze groep aan het stigmatiseren. Openheid over criminaliteit onder allochtonen moet dus op een verstandige manier gebeuren, zonder te stigmatiseren, maar wel door te proberen die groepen ook daadwerkelijk aan te pakken.

Om de criminaliteit in die groepen overzichtelijk te maken, word van verschillende kanten gepleit voor de registratie van de etniciteit van verdachten en veroordeelden. Op die manier zou duidelijk kunnen worden of dat we echt te maken hebben met een probleem of slechts met hardnekkige, wijdverbreide vooroordelen. Ik denk echter dat een dergelijke registratie ten eerste een schijnvertoning is en ten tweede niet nodig is; maar wel moeten we aandacht hebben voor het probleem en het is niet verkeerd als de politie bijhoudt wat de ontwikkelingen zijn op het gebied van criminaliteit onder bepaalde groepen allochtonen.

Grofweg kun je stellen, op basis van onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum, dat criminaliteitscijfers van Marokkaanse jongeren, na de correctie voor de sociaal-economische factoren, drie maal zo hoog liggen dan van de allochtone groep. Voor Surinaamse en Turkse jongeren gelden de factoren van respectievelijk 2 en 2,5. Dus, naast sociaal-economische factoren spelen kennelijk ook nog andere factoren een rol. Culturele factoren wellicht en persoonlijke factoren. Met culturele factoren bedoel ik niet dat die mensen uit een andere cultuur komen en dat die cultuur criminel zou zijn, maar waar het om gaat, is dat er problemen kunnen ontstaan waar de niet-Nederlandse en de Nederlandse cultuur elkaar ontmoeten en elkaar

niet kunnen verstaan. Men noemt dat acculturatieproblemen. Ook hier moeten we oppassen en niet de verkeerde beelden overhouden; ook hier dreigen we weer een beeld te krijgen van alle Marokkaanse, alle Turkse jongeren waar het niet goed mee gaat. Een heel groot gedeelte van deze jongeren in ons land is heel goed in staat met de cultuurverschillen om te gaan, maar niettemin zijn er aanwijzingen dat de acculturatie tot problemen leidt onder etnische jongeren.

Ik heb u enkele voorbeelden gegeven waaruit kan blijken dat onderzoek een wezenlijk middel is om tot beleid te komen. Nodig om te komen tot goed onderbouwde beslissingen. In het begin heb ik u verteld dat ik van mening ben, dat uw studie meer is dan management alleen. Als afronding van mijn betoog, wil ik dat wel wat aanvullen. Van bestuurskundigen mag een grondige kennis verwacht worden van de inrichting en werking van het openbaar bestuur en velen van u zullen in uw

toekomstige werk te maken krijgen met een of andere vorm van evaluatie en ontwikkeling van overheidsbeleid. U krijgt te maken met informatie wat uit wetenschappelijk onderzoek voortvloeit. Voor het gemak heb ik gesproken over wetenschap als een soort van eenheid, maar we weten allemaal dat bijna het wezen van wetenschappers is met elkaar overhoop te liggen. Rapporten spreken elkaar dikwijls tegen, dat is onontkoombaar, maar voor beleidsmakers is dat vaak lastig. We hebben liever wat meer zekerheid. Voor de functies die u straks gaat beoefenen, is het van belang dat u ook zelf de afweging kunt maken of een onderzoek deugd of niet. Dat betekent voor u als student, dat vakken als Methoden en Technieken van onderzoek onontbeerlijk zijn, al lijken deze vakken soms wat abstract, overbodig en misschien ook wat saai.

Ik wens u dus heel veel succes met u studie en misschien komen we elkaar ooit weleens beroepsmatig tegen."

Advertentie

INTERIM ASSISTANCE NOTULISTEN

Notulisten op oproepbasis

vacature IA-V002

Interim Assistance wil graag in contact komen met ouderejaars studenten Bestuurskunde, die op oproepbasis vergaderingen en interviews willen notuleren. De werkzaamheden bestaan uit het bijwonen van vergaderingen of interviews, het maken van aantekeningen en het uitwerken van die aantekeningen tot een inhoudelijk goed en volledig verslag. Het zal hierbij gaan om vergaderingen en interviews over bestuurskundige onderwerpen, met name op lokaal niveau. Enige affiniteit met het lokale bestuur is dan ook gewenst, evenals een correcte beheersing van het Nederlands.

Heb je interesse in deze mogelijkheid om je studie te combineren met een bijbaan op oproepbasis, die ook financieel uitermate aantrekkelijk is, stuur dan een korte brief met je CV naar Interim Assistance Notulisten, t.a.v. Johan van Werven, Postbus 484, 2300 AL Leiden, onder vermelding van het vacaturenummer. Mocht je verdere informatie willen, dan kun je bellen met Interim Assistance Notulisten, telefoonnummer 071 5661886.

Interim Assistance Notulisten is gespecialiseerd in het verzorgen van de verslaglegging van vergaderingen en interviews. Onze opdrachtgevers zijn met name lokale overheden en adviserende organisaties. Om de groeiende vraag naar onze diensten op een efficiënte wijze te kunnen vervullen, zijn wij op zoek naar nieuwe medewerkers, m/v.